

Ambito / **Cultura**

Castellar, vila de llibres. Projecte municipal de foment de la lectura

Àmbit:	Cultura
Subàmbit:	----
Data d'inici:	04/2018
Data de finalització:	Indefinida
Província:	Barcelona
Municipi:	Castellar del Vallès
Nombre d'habitants:	23363
Nombre de visites:	425
Valoració:	Bona pràctica

 CASTELLAR
VILA DE LLIBRES

“Castellar, vila de llibres” és un projecte municipal de foment de la lectura que recull diverses iniciatives, com ara la reforma de la biblioteca, la organització d'activitats culturals o la instal·lació de cinc bucs a l'aire lliure apadrinats per escriptors castellarencs amb l'objectiu de promoure l'intercanvi de llibres entre la ciutadania. L'exterior de cadascun dels bucs té el disseny de la coberta d'una obra literària escollida pels autors locals (padrins) i les il·lustracions van a càrrec d'un artista també castellarenc.

D'aquest projecte se'n deriva un altre: “Castellar, vila de versos”, que inclou la convocatòria d'un concurs per a poetes emergents, els versos dels quals són plasmats als passos de vianants del municipi.

Més informació

Persona de contacte:	Eulàlia Costa
Càrrec:	Cap de Cultura
Ens:	Ajuntament de Castellar del Vallès
Lloc web:	www.castellarvalles.com
Adreça electrònica:	ecosta@castell.com arvalles.cat
Telèfon / Fax:	937144040
Adreça:	Passeig

Descripció de la pràctica

Context i motivacions per impulsar el projecte i situació prèvia a la iniciativa

Tot i que la iniciativa no respon a cap problemàtica concreta, cal destacar que el progrés en el foment de la lectura i la cultura, així com fer un ús innovador de la Biblioteca Municipal, són dos dels reptes que recull el Pla Estratègic Castellar 20/20.

Objectius de la pràctica

General:

- Fomentar la lectura entre la ciutadania a partir de diverses iniciatives.

Específic:

- Amb la reforma de la biblioteca, es busca augmentar zones de lectura; crear espais d'activitats col·lectives a la zona infantil i de revistes i reduir prestatgeries i reorganitzar el fons documental (capacitat per a 26.500 documents a les sales de lectura i per a 12.000 documents al magatzem).
 - Potenciar l'intercanvi de llibres i lectures i la reutilització del llibre.
 - La finalitat del "Castellar, vila de versos" és incentivar la creativitat poètica i fomentar la lectura a l'espai públic, així com la participació de la ciutadania en la construcció del paisatge urbà.

Població objectiu i abast territorial (districte, barri, etc.)

Població: Tota la ciutadania.

Territori: Castellar del Vallès.

Vinculació amb altres programes o actuacions

Com s'ha comentat, el rerefons del programa municipal de foment de la lectura va lligat als objectius en matèria de cultura del Pla Estratègic Castellar 20/20.

Fases i principals línies d'actuació

El projecte “Castellar, vila de llibres” sorgeix des de l'Àrea d'Alcaldia i es desenvolupa, en un primer moment, des de l'Àrea de Projectes. Durant el temps d'incubació de la proposta, es va plantejar incloure-la dins la iniciativa global de “Bookcrossing” tot i que aquesta idea es va acabar rebutjant per l'envergadura que suposava i per la dificultat de seguir amb algunes directrius del moviment a escala internacional. Des de l'Àrea de Cultura es va acabar de perfilar el projecte.

El 20 d'abril de 2018 es va fer la presentació del “Castellar, vila de llibres” a la Plaça del Mirador. L'acte va incloure la representació d'un fragment de l'obra “Aquesta nit tanquem”, com a tribut a Manuel de Pedrolo, a càrrec de la companyia TIC Escènic; un col·loqui conduït per Anton Carbonell amb la participació dels cinc padrins dels bucs, els escriptors Josep Lluís Badal, Miquel Desclot, Gisela Pou, Joan Sellent i Jacint Torrents i, per últim, el lliurament del V Premi de Literatura Breu L'Actual, que va comptar amb 65 treballs aspirants (26 relats breus en la categoria adulta, 21 més en la categoria de relat jove i 18 en la categoria de poesia).

Durant la setmana següent, es va instal·lar i estrenar el primer buc, situat a la Plaça Major, i el van seguir la resta, a les altres quatre ubicacions: places de Cal Calissó, de Catalunya, d'Europa i de la Fàbrica Nova. Aprofitant l'esporga de llibres feta per la Biblioteca previ a la renovació de l'espai, els primers llibres oferts als bucs són els que, seguint amb els requisits, l'equipament va desestimar. Com que l'inventari de llibres i documents és constant, els bucs es nodreixen del material descatalogat de la Biblioteca, a banda de les aportacions de la ciutadania.

En una segona etapa del projecte, es va dur a terme la reforma de la Biblioteca Antoni Tort. Els treballs d'adequació es van iniciar el mes d'octubre de 2018 i van durar 5 mesos, durant els quals l'espai va romandre tancat al públic, tot i que alternativament es van oferir serveis de devolució de préstec i de lectura de premsa diària. Les activitats realitzades habitualment a la biblioteca, com l'Hora del Conte, els clubs de lectura o els tallers de salut mental, van ser traslladades a altres espais municipals. Finalment, el mes de març de 2019 la renovada Biblioteca Antoni Tort tornava a obrir les seves portes amb una festa per a tots els públics que va incloure activitats per als més petits, com sessions de contes infantils o un taller de punts de llibre; així com visites a exposicions, xerrades de temàtiques diverses, un tast de teatre i diferents interpretacions musicals.

També a finals del 2018, concretament des del 21 de desembre fins el 31 de gener de 2019, es va obrir la convocatòria per a la participació del concurs de poetes emergents “Castellar, vila de versos”. El mes d'abril, coincidint amb els actes al voltant de Sant Jordi, es van fer públics els versos guanyadors, que serien

estampats als passos de vianants del municipi.

Actors que hi han intervingut

Nom	Tipus	Fase en la qual intervé	Tipus d'intervenció
Centre Especial de Treball TEB	Entitats i associacions	Implementació	Col·laborador
Descripció de l'actuació en la pràctica: Manteniment dels bucs de llibres.			
Escriptors castellarencs	Ciutadans	Implementació	Col·laborador
Descripció de l'actuació en la pràctica: Joan Sellent, Jacint Torrents, Josep Lluís Badal, Gisela Pou i Miquel Desclot.			
Il·lustrador	Altres	Implementació	Col·laborador
Descripció de l'actuació en la pràctica: Joan Mundet.			
Àrea de Cultura de l'Ajuntament de Castellar del Vallès	Administració local	Totes	Totes

Recursos econòmics

Total euros per període

204.0077 €

Característiques generals del finançament (períodes, tipus...):

El pressupost del projecte va ser de 21.105 , distribuït en els següents conceptes: 15.054,76 estructures de llibres, vinil portades, mobiliari/cadires; 6.050 serveis de disseny i cessió de la propietat intel·lectual de les il·lustracions.

La reforma de la biblioteca ha tingut un cost de 204.0077 , finançats parcialment amb subvencions de la Generalitat de Catalunya i la Diputació de Barcelona.

Llista de recursos econòmics

Nom de l'ens	Modalitat de l'aportació	Període de finançament		Quantitat	Observacions
		Des de	Fins a		
Ajuntament de Castellar del Vallès	Fons propis	Indefinida	Indefinida	174.166	◆

Recursos humans

Com a part fonamental del projecte, s'ha comptat amb la participació voluntària d'escriptors locals i d'un il·lustrador també de Castellar del Vallès. Els escriptors locals van escollir una obra literària fonamental en la seva trajectòria com a lectors i escriptors i l'il·lustrador va fer el disseny de la il·lustració de les cobertes del bucs de llibres.

El personal de la Biblioteca nodreix inicialment aquests bucs de llibres de l'esporga realitzada del fons bibliotecari i el manteniment dels bucs de llibres va a càrrec de forma setmanal del Centre Especial de Treball, TEB.

Finalment, el personal de l'Ajuntament que ha ideat el projecte són l'equip de projectes (arquitectes i dissenyadors), un equip de biblioteca i cultura i de comunicació.

Altres recursos

El material emprat per a construir els bucs (especialment les portes) ha anat variant al llarg del temps: des del metacrilat al plàstic de PVC.

Descripció dels productes assolits

“Castellar, vila de llibres” és un projecte de municipi per a fomentar la lectura entre la ciutadania a partir de diverses iniciatives:

- Instal·lació de cinc bucs de llibres a l'aire lliure

Els bucs són estructures metàl·liques en forma de llibre obert, d'1,5 metres d'alçada i 1 metre de fondària cadascun. Consten de 6 metres lineals de prestatgeries, en les quals la ciutadania pot deixar-hi llibres i agafar-ne d'altres, tots ells identificats amb una etiqueta dissenyada per a l'ocasió. El lema d'aquesta iniciativa és “Llegeix, comparteix, intercanvia” ja que, un cop llegit, es pot retornar al buc o compartir-lo de nou. Es poden compartir tants llibres com es vulgui, a excepció d'enciclopèdies, llibres de text i llibres en mal estat.

L'exterior de cada buc pren la forma de la coberta d'una obra literària escollida per cinc escriptors castellarencs que fan de “padrins” de les estructures i il·lustrada per l'artista també local Joan Mundet. Les cobertes inclouen el títol de l'obra triada, una biografia breu del seu autor i també apunts bibliogràfics del padrí o padrina corresponent.

Les cinc obres literàries escollides són:

- o L'illa del tresor (Robert Louis Stevenson), per Joan Sellent.
- o El quadern gris (Josep Pla), per Jacint Torrents.
- o L'Odissea (Homer), per Josep Lluís Badal.
- o La casa de les belles adormides (Yasunari Kawabata), per Gisela Pou.
- o Bestiari (Pere Quart), per Miquel Desclot.

Els bucs estan situats a la Plaça del Mirador, a la Plaça del Cal Calissó, a la Plaça de Catalunya, a la Plaça de la Fàbrica Nova i a la Plaça Europa.

- Reforma de la Biblioteca Municipal

Les obres que s'han dut a terme inclouen una millora de la il·luminació, l'acústica, la senyalització i el mobiliari. Entre d'altres actuacions, s'ha canviat el fals sostre del primer pis de l'edifici, fet que ha permès dotar de major qualitat a l'acústica i s'ha millorat l'accés a la maquinària situada entre el cel ras i la coberta. Pel que fa a la planta soterrani, s'hi ha habilitat una nova sortida d'emergència i s'han reformat els magatzems per tal d'optimitzar l'espai. A més, s'han canviat les llumeneres d'aquesta planta per unes de baix consum. Els treballs també han inclòs la renovació de part del mobiliari i la millora de la senyalització. En aquest sentit, s'han fet diversos canvis de distribució per tal d'adequar l'equipament a les necessitats de les persones usuàries. A més, s'han iniciat els tràmits per a poder adquirir un immoble de la Generalitat situat al carrer de l'Hospital i contigu a l'equipament per a una futura ampliació.

- Organització d'activitats culturals

La Biblioteca Antoni Tort és el principal agent de foment de la lectura al municipi. A banda d'oferir el servei habitual de consulta i préstec, l'equipament organitza al llarg de l'any diverses sessions de clubs de lectura, presentacions de llibres, lectures dramatitzades, tertúlies literàries i activitats per a infants, entre d'altres.

- "Castellar, vila de versos"

Aquesta iniciativa dona continuïtat al projecte "Castellar, vila de llibres". Es tracta d'una jornada de poetes emergents que busca, no només promoure l'interès de la literatura entre la ciutadania, sinó també incentivar la creativitat literària. Per altra banda, també fomenta la participació de la ciutadania en la construcció del paisatge urbà en tant que els versos escollits són plasmats als passos de vianants del municipi, a l'estil del projecte "Versos al paso" de Madrid. Per a assegurar-ne l'estampació, els versos han de ser de màxim 80 caràcters, incloent espais. Tot i que la proposta inicial limitava a 25 els versos a escollir, l'èxit de la convocatòria va ser tal que, finalment, van ser 29 els passos de vianants inscrits amb les frases proposades: 23 escrits en català, 4 en castellà, 1 en anglès i 1 en francès. Es van rebre 209 versos de 75 persones diferents i, d'aquests, el jurat en va descartar 14 per excedir l'extensió indicada a les bases. Només es va permetre un màxim de dos versos per autor.

Documentació produïda (informes, memòries, projectes, material de difusió...)

Nom	Tipus	Data	Disponibilitat	Documentació adjunta
Informació sobre els bucs	Projecte	Indefinida	Sí disponible	Vila Llibres.pdf
Projecte "Castellar, vila de versos"	Projecte	Indefinida	Sí disponible	Castellar vila de versos.pdf
Projecte "Castellar, vila de llibres"	Projecte	Indefinida	Sí disponible	Projecte Castellar vila de llibres.pdf

Difusió de la pràctica

- Notícia a L'Actual sobre els bucs de llibres
- Suplement de 8 pàgines sobre “Castellar, vila de llibres” al butlletí municipal “L'Actual”
- Notícia a Nació Digital
- Notícia al web de l'Ajuntament
- Notícia a Titulars.cat
- Notícia a L'Actual sobre “Castellar, vila de versos”

Impacte

Amb la reforma de la Biblioteca Antoni Tort com a part del projecte “Castellar, vila de llibres”, el municipi disposa de nous serveis que milloren i faciliten la relació entre usuari i equipament. La instal·lació d'una bústia de retorn dona l'oportunitat de tornar els documents qualsevol dia i a qualsevol hora, fins i tot quan la biblioteca està tancada. També s'ha posat en marxa el servei d'auto-préstec, amb l'objectiu d'agilitzar els tràmits que habitualment fan els usuaris amb el carnet. Aquest servei atorga certa autonomia als usuaris a l'hora de fer un préstec, una renovació, un retorn o qualsevol consulta sobre l'estat del seu compte. Un altre dels nous serveis que ha permès la reforma és el préstec de tauletes per a l'ús dins de l'equipament. Amb aquesta nova prestació es contribueix a ampliar el coneixement de la tecnologia mòbil entre els usuaris i a reduir així l'esclatxa digital entre els col·lectius menys familiaritzats amb aquests dispositius. Principalment, el servei està pensat per la navegació per Internet i l'accés als recursos de la Xarxa de Biblioteques Municipals.

A banda, el Racó de Famílies estrenat a la Biblioteca representa un espai per a famílies amb fills i filles, o tutors i educadors, que vulgui informar-se sobre qüestions relacionades amb els infants a través d'un fons documental de temàtiques com ara l'educació, la salut, l'alimentació, la formació per edats o la literatura infantil.

Principals conclusions

Observacions generals i aspectes assolits respecte als objectius inicials

Un cop fetes les reformes, la Biblioteca ha guanyat en comoditat, sobretot amb el mobiliari, la il·luminació i els espais, més adequats a la societat actual.

També, la disminució del soroll ajuda en el desenvolupament de les persones que utilitzen els serveis de la Biblioteca. El maquinari nou i la senyalètica actualitzada faciliten l'autogestió de les persones usuàries.

Ara, la Biblioteca ja es pot projectar en el futur. La millora de l'equipament és la base per donar un servei amb més qualitat i es poden endegar nous projectes.

Respecte a l'ús dels bucs de llibres, poc a poc, la població els va utilitzant amb més assiduitat i s'han reduït, considerablement, els usos no apropiats dels bucs.

Punts forts de la pràctica

Un dels aspectes a destacar de la pràctica, a banda de la varietat de les accions que engloba el projecte de foment de la lectura a nivell municipal, és la implicació d'escriptors castellarencs en la seva implementació.

Punts dèbils de la pràctica

Un dels punts febles del projecte és l'autogestió que requereixen els bucs de llibres i les males praxis que s'han detectat pel fet d'estar exposats a la via pública (material inapropiat, robatori de llibres, etc.). Per a evitar problemes i desperfectes majors, cada 15 dies es fa repàs i neteja de tot allò que es troba als bucs. Per altra banda, també vinculat al manteniment de les estructures, s'han hagut de canviar en un parell d'ocasions les portes que donen accés als bucs: les primeres, de metacrilat i correderes, es van oxidar; i les segones, de metacrilat però amb obertura per la frontissa superior van ser objecte de vandalisme.

Pel que fa al seguiment dels llibres (qui els té, on van a parar), és una qüestió que, de moment, no contempen des de l'Ajuntament.

Propostes de millora de la pràctica

En relació amb les estructures dels bucs, s'està plantejant la possibilitat de substituir les portes de metacrilat per plàstic gruixut de PVC, més resistent.

Possibilitats de realitzar la pràctica a altres àmbits o entitats

La pràctica és fàcilment replicable en municipis que vulguin fomentar la lectura i també el contacte amb la producció escrita local, així com promocionar un gaudi conjunt de la literatura.

MCS INFORMACIÓ

Persona de contacte:	Eulàlia Costa
Càrrec:	Cap de Cultura
Ens:	Ajuntament de Castellar del Vallès
Adreça electrònica:	ecosta@castellarvalles.cat
Telèfon / Fax:	937144040
Adreça:	Passeig Tolrà, 1, 02811, Castellar del Vallès
Lloc web:	www.castellarvalles.cat

bbp.cat **Banc de
Bones Pràctiques** FEDERACIÓ DE MUNICIPIS
DE CATALUNYAFundació
Carles **Pi
i Sunyer**